

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE SANITAT, POLÍTICA SOCIAL I IGUALTAT

14190 *Reial decret 1039/2011, de 15 de juliol, pel qual s'estableixen els criteris marc per garantir un temps màxim d'accés a les prestacions sanitàries del Sistema Nacional de Salut.*

L'article 3.2 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, assenyala que l'accés i les prestacions sanitàries s'han de realitzar en condicions d'igualtat efectiva. Aquesta disposició no és sinó l'aplicació en l'àmbit sanitari del dret a la igualtat reconegut a l'article 14 de la Constitució, la realització efectiva del qual han de promoure els poders públics, i correspon a l'Estat la regulació de les condicions bàsiques que garanteixin l'esmentada igualtat quan estan en joc drets fonamentals.

Per la seva banda, la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, regula les prestacions sanitàries i els seus aspectes essencials, com són els referents a les garanties d'accessibilitat, mobilitat, temps d'accés, informació, seguretat i qualitat. La cooperació de les administracions públiques sanitàries és un mitjà per assegurar als ciutadans el dret a la protecció de la salut, amb l'objectiu de garantir l'equitat, en la línia de desenvolupament del principi constitucional d'igualtat, que garanteixi l'accés a les prestacions i, d'aquesta manera, el dret a la protecció de la salut en condicions d'igualtat efectiva en tot el territori.

Aquesta Llei disposa en el seu article 4 que són drets dels ciutadans en el conjunt del Sistema Nacional de Salut rebre assistència sanitària a la seva comunitat autònoma de residència en un temps màxim en els termes recollits a l'article 25, així com rebre, per part del servei de salut de la comunitat autònoma en què es trobi desplaçat, l'assistència sanitària del catàleg de prestacions del Sistema Nacional de Salut que pugui requerir, en les mateixes condicions i idèntiques garanties que els ciutadans residents en aquesta comunitat autònoma.

Igualment, en el seu article 23, en regular la garantia d'accessibilitat, assenyala que tots els usuaris del Sistema Nacional de Salut han de tenir accés a les prestacions sanitàries en condicions d'igualtat efectiva.

Per la seva banda, l'article 25 estableix les garanties de temps, i disposa que en el si del Consell Interterritorial s'han d'acordar els criteris marc per garantir un temps màxim d'accés a les prestacions del Sistema Nacional de Salut, que s'han d'aprovar mitjançant Reial decret. Les comunitats autònomes han de definir els temps màxims d'accés a la seva cartera de serveis dins de l'esmentat marc. Finalment, en el seu article 71, que defineix les funcions del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut indica que aquest ha de conèixer, debatre i, si s'escau, emetre recomanacions sobre els criteris marc que permetin garantir un temps màxim d'accés a les prestacions del Sistema Nacional de Salut.

El contingut de les prestacions sanitàries el regula el Reial decret 1030/2006, de 15 de setembre, pel qual s'estableix la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut i el procediment per a la seva actualització, en l'article 2.3 del qual es preveu que el procediment per a l'accés als serveis que fan efectives les prestacions l'han de determinar les administracions sanitàries en l'àmbit de les seves respectives competències.

D'altra banda, mitjançant el Reial decret 605/2003, de 23 de maig, pel qual s'estableixen mesures per al tractament homogeni de la informació sobre les llistes d'espera en el Sistema Nacional de Salut, es va posar en marxa el sistema d'informació de llistes d'espera. Després del temps transcorregut des de la seva publicació, es considera oportú regular les garanties de temps màxims d'accés.

En desplegament de les previsions de la Llei 16/2003, de 28 de maig, en aquest Reial decret es defineixen els criteris marc per garantir un temps màxim d'accés a les prestacions del Sistema Nacional de Salut.

Aquesta norma té naturalesa jurídica de legislació bàsica i comuna en matèria de garanties de temps màxims d'accés per a tot el Sistema Nacional de Salut i la seva elaboració s'ha portat a terme amb una activa participació de les comunitats autònomes, en el si de la Comissió de Prestacions, Assegurament i Finançament, dependent del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, al qual es va elevar el text que va ser objecte d'acord en la sessió plenària celebrada el 18 d'octubre de 2010. En la tramitació d'aquesta norma, s'ha sotmès així mateix a consulta dels sectors afectats i del Consell de Consumidors i Usuaris.

En virtut d'això, a proposta de la ministra de Sanitat, Política Social i Igualtat, amb l'aprovació prèvia del vicepresident tercer del Govern i ministre de Política Territorial i Administració Pública, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 15 de juliol de 2011,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

En aplicació del que preveu la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, aquest Reial decret té per objecte establir els criteris marc per garantir als usuaris del Sistema Nacional de Salut un temps màxim d'accés a les prestacions sanitàries, de manera que l'esmentat accés es pugui realitzar en condicions d'igualtat efectiva.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. Són beneficiaris de la garantia que estableix aquest Reial decret els titulars dels drets a la protecció de la salut i a l'atenció sanitària que preveu l'article 3.1 de la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, per a les prestacions incloses en la cartera de serveis regulada mitjançant el Reial decret 1030/2006, de 15 de setembre, pel qual s'estableix la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut i el procediment per a la seva actualització, i la seva normativa de desplegament, assenyalades en l'annex.

2. Queden excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret:

a) Les intervencions quirúrgiques de trasplantaments d'òrgans i teixits, la realització de les quals depèn de la disponibilitat d'òrgans, així com l'atenció sanitària davant situacions de catàstrofe, de conformitat amb el que preveu l'apartat 2 de l'article 25 de la Llei 16/2003, de 28 de maig.

b) Les intervencions que puguin requerir una espera per reunir les condicions adequades per a la seva realització, com és el cas de les relacionades amb les tècniques de reproducció humana assistida.

c) L'atenció sanitària d'urgència, incloent-hi reimplantaments de membres i atenció a cremats.

d) L'atenció sanitària no inclosa en la cartera de serveis del Sistema Nacional de Salut regulada en el Reial decret 1030/2006, de 15 de setembre.

Article 3. *Definicions.*

Als efectes d'aquest Reial decret són aplicables les definicions recollides en els annexos I i II del Reial decret 605/2003, de 23 de maig, pel qual s'estableixen mesures per al tractament homogeni de la informació sobre les llistes d'espera en el Sistema Nacional de Salut. A més, s'entén per:

1. Temps màxim d'accés: Termini de temps, expressat en dies naturals, que no es pot excedir per intervenir quirúrgicament, atendre en consultes externes o realitzar una prova diagnòstica o terapèutica a un usuari del Sistema Nacional de Salut. L'esmentat termini es computa des del moment de la indicació de l'atenció pel facultatiu, que correspon amb la data d'entrada en el registre d'espera.

2. Garantia de temps màxim d'accés: Compromís adquirit pel servei de salut de la corresponent comunitat autònoma que suposa atendre l'usuari amb les adequades condicions de qualitat, dins del temps màxim d'accés establert en el seu àmbit, que en cap cas ha d'excedir del que preveu aquest Reial decret.

3. Pèrdua de la garantia: Situació que genera que quedi sense efecte, per a un determinat usuari, la garantia del temps màxim d'accés per part del corresponent servei de salut.

4. Suspensió de la garantia: Situació provisional en la qual queda suspesa de manera transitòria i mentre persisteixin les causes que motivin tal situació, la garantia del temps màxim d'accés per part del corresponent servei de salut.

Article 4. *Criteris marc per garantir temps màxims d'accés.*

1. En l'annex es recullen els temps màxims d'accés, garantits a tots els usuaris del Sistema Nacional de Salut, per a la realització de determinades intervencions quirúrgiques que s'han seleccionat aplicant els criteris següents:

a) Gravetat de les patologies motiu de l'atenció: Patologies que en la seva evolució posterior originen risc de mort o de discapacitat o disminueixen de forma important la qualitat de vida.

b) Eficàcia de la intervenció: La intervenció quirúrgica és eficaç per augmentar la supervivència, disminuir la discapacitat o millorar la qualitat de vida de l'usuari.

c) Oportunitat de la intervenció: La seva realització primerenca evita la progressió de la malaltia o les seqüeles d'aquesta malaltia.

2. Els serveis de salut de les comunitats autònomes han de concretar en el seu àmbit territorial les garanties que preveu aquest Reial decret, i han d'establir uns temps màxims d'accés per a l'atenció sanitària programable. Per a això, han d'utilitzar com a referent els temps màxims que estableix l'annex i han de tenir en compte si els processos o patologies als quals van dirigides les intervencions tenen un especial impacte en la salut o en la qualitat de vida de l'usuari.

3. Els temps màxims d'accés assenyalats en l'annex d'aquest Reial decret han de ser objecte de monitorització a través del sistema d'informació que regula el Reial decret 605/2003, de 23 de maig, pel qual s'estableixen mesures per al tractament homogeni de la informació sobre les llistes d'espera en el Sistema Nacional de Salut.

Article 5. *Exercici de la garantia.*

1. La garantia de temps màxim d'accés que preveu aquest Reial decret va referida únicament a l'atenció sanitària per la qual s'hagi inclòs a l'usuari en el registre de llista d'espera. Conseqüentment, aquesta garantia no cobreix cap altra atenció sanitària diferent a la qual va originar l'esmentada inscripció.

2. Als efectes de garantir els temps màxims d'accés a les prestacions sanitàries als quals es refereix aquest Reial decret, els serveis de salut de les comunitats autònomes han d'establir els mecanismes necessaris per proporcionar l'adequada atenció sanitària als usuaris.

3. Amb aquest fi, els serveis de salut han d'oferir a l'usuari les alternatives que considerin més apropiades per a l'efectiva realització de l'atenció garantida.

4. Aquesta garantia, no obstant això, pot quedar en suspens o sense efecte per causa imputable a l'usuari, d'acord amb el que preveu l'article 6.

Article 6. *Pèrdua i suspensió de la garantia.*

1. La garantia de temps màxim d'accés queda sense efecte quan l'usuari:
 - a) deixi de tenir la indicació que justificava l'atenció garantida.
 - b) renunciï voluntàriament a l'atenció garantida.
 - c) no hagi optat, en el termini establert a l'efecte, per alguna de les alternatives ofertes pel servei de salut o hagi rebutjat el/els centre/s alternatiu/s ofert/s per a la realització de l'assistència.
 - d) no es presenti, sense motiu justificat, a la citació corresponent al centre que li ofereixi el servei de salut.
 - e) endarrereixi l'atenció sense causa justificada.
 - f) incompleixi alguna de les obligacions assenyalades en els apartats a), b) i d) de l'article 7.
2. No obstant això, en els supòsits c), e) i f) de l'apartat anterior, l'usuari continuarà en el registre de llista d'espera, encara que perdi la garantia respecte a aquesta atenció.
3. Es produeix una suspensió de la garantia, que comporta la interrupció del còmput dels terminis màxims, en els supòsits següents:
 - a) Quan l'usuari sol·liciti un ajornament de l'atenció garantida durant un temps determinat, sense renunciar-hi, i sempre que al·legui causes degudament justificades, com ara naixement o adopció de fill, matrimoni, mort o malaltia greu d'un familiar o compliment d'un deure inexcusable de caràcter personal durant els dies que siguin indispensables per atendre'l.
 - b) Quan concorri causa clínica que justifiqui l'ajornament del procés d'atenció.
 - c) En cas d'esdeveniments catastròfics, epidèmies, vagues o disfuncions greus que afectin un o més centres o serveis sanitaris.
4. El còmput del temps màxim d'accés s'ha de reprendre una vegada desapareguin les circumstàncies que hagin motivat la interrupció del termini.

Article 7. *Obligacions dels usuaris.*

Perquè pugui ser efectiva la garantia de temps màxim d'accés prevista en aquest Reial decret, els usuaris inscrits en el registre d'espera estan obligats a:

- a) Mantenir actualitzades les dades sobre el seu telèfon, domicili o correu electrònic, als efectes de crida, notificació o localització per part del servei de salut.
- b) Justificar, quan concorrin motius personals, i mitjançant el procediment que el servei de salut a aquest efecte determini, la sol·licitud d'ajornament de l'atenció garantida.
- c) Comunicar amb antelació suficient, sempre que això sigui possible, la decisió de no presentar-se a una citació.
- d) Facilitar al servei de salut la informació necessària que li sigui requerida a l'efecte de poder assignar-li l'alternativa més adequada per a la realització de l'atenció garantida.
- e) Posar en coneixement dels responsables de les institucions sanitàries les irregularitats que observi en l'exercici del dret de la garantia de temps màxim d'accés, mitjançant el procediment que el servei de salut estableixi a aquest efecte.

Article 8. *Actualització dels temps màxims d'accés.*

1. Amb l'acord previ del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut, es poden revisar periòdicament els temps màxims d'accés que es recullen en l'annex, amb la finalitat d'adaptar-los a la realitat sanitària de cada moment, a la situació socioeconòmica i a les necessitats dels usuaris del Sistema Nacional de Salut.
2. Així mateix, i amb l'acord previ del Consell Interterritorial, s'hi han d'anar incloent en l'esmentat annex temps màxims d'accés per a primera consulta externa d'atenció

especialitzada i per a proves diagnòstiques o terapèutiques, aplicant els mateixos criteris que assenyala l'article 4.1 per a les intervencions quirúrgiques.

Disposició addicional única. *Garanties de temps màxims d'accés en les prestacions facilitades per l'Institut Nacional de Gestió Sanitària i per les mutualitats de funcionaris.*

Les garanties establertes en aquest Reial decret també són aplicables a l'assistència prestada tant per l'Institut Nacional de Gestió Sanitària com per la Mutualitat General de Funcionaris Civils de l'Estat (MUFACE), l'Institut Social de les Forces Armades (ISFAS) i la Mutualitat General Judicial (MUGEJU).

Disposició transitòria. *Període d'adaptació.*

Les comunitats autònomes disposen d'un termini de sis mesos per adaptar les seves normatives al que preveu aquest Reial decret.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.16a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de bases i coordinació general de la sanitat.

Disposició final segona. *Habilitació normativa.*

Es faculta la persona titular del Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat per al desplegament del que disposa aquest Reial decret i, en concret, per a la seva aplicació en l'àmbit de gestió de l'Institut Nacional de Gestió Sanitària.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 15 de juliol de 2011.

JUAN CARLOS R.

La ministra de Sanitat, Política Social i Igualtat
LEIRE PAJÍN IRAOLA

ANNEX

Temps màxims d'accés garantits als usuaris del Sistema Nacional de Salut

Intervencions quirúrgiques	Temps màxim d'accés (dies naturals)
Cirurgia cardíaca valvular	180
Cirurgia cardíaca coronària	180
Cataractes	180
Pròtesi de maluc	180
Pròtesi de genoll	180